

Anonimizirana različica

Prevod

C-398/19 – 1

Zadeva C-398/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

23. maj 2019

Predložitveno sodišče:

Kammergericht Berlin (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

14. maj 2019

Oseba, katere izročitev se zahteva:

BY

KAMMERGERICHT (VIŠJE DEŽELNO SODIŠČE, NEMČIJA)

Sklep

[...] (ni prevedeno)

V zadevi izročitve, ki zadeva

ukrajinskega in romunskega državljana

BY,

rojenega 6. oktobra 1973 v Zastavni/Ukrajina,

stanujočega v [...] (ni prevedeno) Berlin, [...] (ni prevedeno)

tudi

BY,

je četrti kazenski senat pri Kammergericht Berlin (višje deželno sodišče v Berlinu) 14. maja 2019 sklenil:

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja:

1. Ali načela iz sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) glede uporabe členov 18 PDEU in 21 PDEU v primeru prošnje tretje države za izročitev državljana Unije veljajo tudi tedaj, če je obdolženec središče svojih življenjskih interesov prenesel v zaproseno državo članico v času, ko še ni bil državljan Unije?

2. Ali je na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) država članica izvora, ki je bila obveščena o prošnji za izročitev, dolžna tretjo državo prosilko zaprositi za posredovanje spisa za namene presoje prevzema pregona?

3. Ali je država članica, ki jo je tretja država zaprosila za izročitev državljana Unije, na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) dolžna zavrniti izročitev in sama prevzeti kazenski pregon, če ji to omogoča njeno nacionalno pravo?

Obrazložitev:

1 I. Dejansko stanje:

1. Ukrajinski organi so prek ministrstva za pravosodje (člen 5 drugega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi) posredovali formalno prošnjo ukrajinskega generalnega državnega tožilstva za izročitev z dne 15. marca 2016 [...] (ni prevedeno), ki je zadostila zahtevam iz člena 12 Evropske konvencije o izročitvi, ter zaprosili za prijetje in izročitev obdolženca za namene kazenskega pregona. Sporočili so, da je okrožno sodišče v Zastavni (Ukrajina) izdalo nalog za prijetje z dne 26. februarja 2016, s katerim je bil zaradi kaznivih dejanj, ki tvorijo predmet obravnavanega postopka, za obdolženca odrejen pripor. Kakor izhaja iz prošnje in opisa dejanj, vsebovanega v priloženi vlogi preiskovalnega policijskega oddelka mesta Zastavne z dne 26. februarja 2016 in nalogu za prijetje, naj bi obdolženec [v ukrajinskem državnem podjetju] večkrat poneveril denar. Podrobno:

2 a) Obdolženec naj bi si v obdobju od 8. avgusta do 1. septembra 2010 prisvojil 2044 litrov dizelskega goriva v vrednosti 11.589 UAH iz količine, dane na razpolago podružnici podjetja za namen odpravljanja posledic naravne nesreče, za prikrivanje tega dejanja pa naj bi skupaj z drugimi udeleženci izdelal lažne dokumente, v katerih so bila kot domnevni prejemniki dizelskega goriva za predvideni namen navedena fiktivna vozila.

b) Obdolženec naj bi 24. januarja 2011 naročil plačilo upravne sankcije v višini 1700 UAH iz sredstev [zadevnega podjetja], ki bi jo moral plačati on osebno na podlagi sklepa ukrajinskega pokojninskega sklada. Plačilo naj bi bilo izvedeno s plačilnim nalogom z dne 29. marca 2011.

c) Januarja/februarja 2011 naj bi obdolženec šel na zasebno potovanje v Zvezno republiko Nemčijo, to potovanje pa naj bi prikazal kot domnevno službeno potovanje za namen sklenitve pogodb o dobavi cestne gradbene

mehanizacije. Po vrnitvi naj bi uveljavljal plačilo za čas domnevnega službenega potovanja, do katerega v resnici ni bil upravičen, in naj bi ga v višini 2333,70 UAH tudi prejel.

- d) Obdolženec naj bi 1. avgusta 2011 naročil plačilo upravne sankcije v višini 3400 UAH iz sredstev [zadevnega podjetja], ki bi jo moral plačati on osebno na podlagi sklepa ukrajinskega pokojninskega sklada. Do plačila naj bi prišlo s časovnim zamikom.
- 3 2. Obdolženec je bil 26. julija 2016 začasno prijeto v skladu s členom 19 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (nemški zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah; v nadaljevanju: IRG). Na zaslišanju na sodišču, opravljenem istega dne v skladu s členom 22 IRG, in na zaslišanju na sodišču, opravljenem 23. avgusta 2016 v skladu s členom 28 IRG, je ugovarjal izročitvi, ni pristal na poenostavljeno izročitev (člen 41 IRG) in se – na zadnjem zaslišanju – tudi ni odpovedal upoštevanju načela specialnosti (člen 14 Evropske konvencije o izročitvi).
- 4 Senat predložitvenega sodišča je za obdolženca s sklepom z dne 1. avgusta 2016 odredil izročitveni pripor in s sklepom z dne 29. septembra 2016 njegovo podaljšanje. S sklepom z dne 28. novembra 2016 je senat predložitvenega sodišča obdolžencu odpravil izročitveni pripor proti položitvi varščine v višini 10.000 EUR in pod pogojem rednega javljanja ter mu prepovedal, da bi brez privolitve senata predložitvenega sodišča zapustil Zvezno republiko Nemčijo. Obdolženec je bil po položitvi varščine 2. decembra 2016 istega dne izpuščen iz izročitvenega pripora.
- 5 3. Obdolženec je (tudi) romunski državljan, vendar pa središče njegovih življenjskih interesov – kolikor je razvidno – nikoli ni bilo v Romuniji, temveč se je leta 2012 iz Ukrajine, kjer je do tedaj prebival, preselil v Nemčijo. Romunsko državljanstvo je na podlagi prošnje prejel (še) leta 2014 kot potomec prejšnjih romunskih državljanov, ki so živeli v nekdanji romunski Bukovini.
- 6 Ob upoštevanju romunskega državljanstva obdolženca je Generalstaatsanwaltschaft Berlin (v nadaljevanju: generalno državno tožilstvo v Berlinu) – s sklicem na sodbo Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) – z dopisom z dne 9. novembra 2016, kateremu je priložilo izvod sklepa senata predložitvenega sodišča z dne 1. avgusta 2016, romunsko ministrstvo za pravosodje obvestilo o prošnji za izročitev in ga vprašalo, ali je predviden prevzem kazenskega pregona. Romunsko ministrstvo za pravosodje je na to poizvedovanje odgovorilo z dopisom z dne 22. novembra 2016, v katerem je sporočilo, da se lahko o prevzemu kazenskega pregona odloči le na podlagi prošnje ukrajinskih pravosodnih organov. Na zahtevo senata predložitvenega sodišča je generalno državno tožilstvo z dopisom z dne 2. januarja 2017 romunsko ministrstvo za pravosodje dodatno vprašalo, ali bi uporaba romunskega kazenskega prava za dejanja, ki se očitajo obdolžencu, prišla v poštev tudi ne glede na prošnjo ukrajinskih pravosodnih organov za prevzem

pregona (v smislu člena 6(2) Evropske konvencije o izročitvi). Romunsko ministrstvo za pravosodje je v svojem odgovoru z dne 15. marca 2017 sporočilo, da izdaja nacionalnega naloga za prijetje kot pogoj evropskega naloga za prijetje predpostavlja obstoj zadostnih dokazov za to, da je obdolženec storil očitana mu kazniva dejanja, ter generalno državno tožilstvo v Berlinu zaprosilo, naj mu glede na to posreduje dokumente in kopije dokazov iz Ukrajine. Senat predložitvenega sodišča ta dopis, v katerem ni neposredno odgovorjeno na vprašanje, postavljeno v referenčnem dopisu, razume tako, da romunsko pravo načelno omogoča pregon romunskega državljana zaradi kaznivih dejanj, storjenih v tujini.

7 4. Generalno državno tožilstvo v Berlinu je predlagalo, naj se za dopustno razglasi izročitev obdolženca Ukrajini za namene kazenskega pregona zaradi dejanj, navedenih v prošnji ukrajinskega generalnega državnega tožilstva za izročitev z dne 15. marca 2016 [...] (ni prevedeno).

8 5. Senat predložitvenega sodišča ocenjuje, da je izročitev obdolženca dopustna. Meni pa, da ga pri sprejetju ustrezne odločitve ovira sodba Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15), saj romunski pravosodni organi do sedaj niso niti pozitivno niti negativno odločili o pregonu kaznivih dejanj, ki tvorijo predmet prošnje za izročitev, v Romuniji.

9 II. Obrazložitev vprašanj za predhodno odločanje

1. Zvezna republika Nemčija svojih državljanov ne izroča tretjim državam. V členu 16(2) Grundgesetz (ustava Zvezne republike Nemčije) je v tem pogledu določeno:

Nemški državljani ne smejo biti izročeni tujim državam. Za izročitev državi članici Evropske unije ali mednarodnemu sodišču se lahko z zakonom sprejmejo predpisi o odstopanju, če so zagotovljena načela pravne države.

10 Za državljane drugih držav članic ne obstaja primerljiva zakonska prepoved izročitve.

11 Taka prepoved pa – pod določenimi pogoji – izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15). S tem se ob upoštevanju prepovedi diskriminacije iz člena 18 PDEU spoštuje pravica do prostega gibanja iz člena 21(1) PDEU, ki vsakemu državljanu Unije priznava pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic.

12 Obravnavani primer pa od položaja, na katerem je temeljila sodba Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15), odstopa v tem pogledu, da obdolženec v času, ko je središče svojih življenjskih interesov prenesel iz Ukrajine v Zvezno republiko Nemčijo, še ni imel romunskega državljanstva, temveč je bil izključno ukrajinski državljan. Obdolženec svojega prebivanja v Zvezni republiki Nemčiji torej ni utemeljil na izvrševanju pravice iz člena 21(1) PDEU.

- 13 Senat predložitvenega sodišča zato sprašuje:

Ali načela iz sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) glede uporabe členov 18 PDEU in 21 PDEU v primeru prošnje tretje države za izročitev državljanu Unije veljajo tudi tedaj, če je obdolženec središče svojih življenjskih interesov prenesel v zaproseno državo članico v času, ko še ni bil državljan Unije?

- 14 2. Romunski pravosodni organi so prepričljivo navedli, da za odločitev o izdaji nacionalnega naloga za prijetje, na podlagi katerega bi bilo nato mogoče izdati evropski nalog za prijetje, potrebujejo dokaze, zbrane proti obdolžencu, da bi lahko preverili sum storitve kaznivega dejanja.
- 15 Nemški organi teh dokazov nimajo, saj prošnji za izročitev v okviru vzajemne pravne pomoči med državami praviloma ni treba priložiti dokazov. Člen 12(2) Evropske konvencije o izročitvi v tem pogledu zahteva le:

Prošnji je treba priložiti:

[...]

b) izjavo o kaznivih dejanjih, za katera se zahteva izročitev. Kolikor mogoče točno je treba navesti kraj in čas njihove zagrešitve, njihov pravni opis in sklicevanje na ustrezne pravne določbe;

[...]

- 16 Nemški organi torej romunskim pravosodnim organom ne morejo posredovati dokazov glede kaznivih dejanj, ki tvorijo predmet prošnje za izročitev. Poleg tega obstaja tudi dvom o tem, ali bi se take dokaze, če bi bili predloženi v okviru prošnje za izročitev, smelo kar tako posredovati naprej drugi državi, oziroma ali to ne bi bolj spadalo v okvir suverene odločitve tretje države prosilke. Enako velja glede posredovanja popolne, za odločitev o izdaji naloga za prijetje pa praviloma tako ali tako ne zadostne prošnje za izročitev državi članici izvora.
- 17 V zvezi z načeli iz sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) glede uporabe členov 18 PDEU in 21 PDEU se torej pojavlja praktična težava, da za to, da bi država članica izvora lahko odločila o prevzemu pregona, ne zadošča zgolj informacija o prošnji za izročitev, ampak mora država članica izvora od tretje države prosilke zahtevati spis. To bi bilo časovno zelo zamudno zaradi predpisane diplomatske poti ter tudi zaradi potrebnega prevoda spisa – ki je lahko zelo obsežen – kar bi bilo težko sprejemljivo zlasti tedaj, kadar je obdolženec v izročitvenem priporu.
- 18 Potrebni čas ne bi bil nič krajši, če bi zaprosena država članica tretjo državo prosilko pozvala, naj prošnjo za prevzem pregona naslovi na državo članico izvora. Ta pot pa bi bila verjetno nepraktična že zato, ker zaprosena država članica

praviloma ne bo sposobna presoditi, ali pregon s strani države članice izvora v skladu z njenim nacionalnim pravom sploh pride v poštev.

19 Senat predložitvenega sodišča zato sprašuje:

Ali je na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) država članica izvora, ki je bila obveščena o prošnji za izročitev, dolžna tretjo državo prosilko zaprositi za posredovanje spisa za namene presoje prevzema pregona?

20 3. V skladu z nemškim pravom je utemeljena (pomožna) pristojnost za pregon kaznivih dejanj, storjenih v tujini, za primer neizročitve. Člen 7 Strafgesetzbuch (nemški kazenski zakonik; v nadaljevanju: StGB) določa:

1. Nemško kazensko pravo velja za kazniva dejanja, storjena v tujini proti nemškemu državljanu, če je to dejanje kaznivo tudi v državi, kjer je bilo storjeno, ali če na kraju storitve ni pristojno nobeno kazensko sodišče.

2. Za druga kazniva dejanja, storjena v tujini, velja nemško kazensko pravo, če je to dejanje kaznivo tudi v državi, kjer je bilo storjeno, ali če na kraju storitve ni pristojno nobeno kazensko sodišče in če je bil storilec

(1) v času storitve tega dejanja nemški državljan ali je to postal po storitvi tega dejanja ali

(2) v času storitve tega dejanja tujec, je ugotovljeno, da se nahaja v državi, in se, čeprav zakon o izročitvi glede na vrsto kaznivega dejanja njegovo izročitev dopušča, ne izroči, ker prošnja za izročitev ni bila podana v primernem roku ali se ta zavrne ali pa izročitev ni izvedljiva.

21 V skladu s tem bi se lahko prepovedi diskriminacije iz člena 18 PDEU zadostilo tudi s tem, da bi se izročitev državljana Unije tretji državi razglasila za nedopustno zaradi nedopustnosti diskriminacije, ki jo v primerjavi z nemškim državljanom določa pravo Unije, in bi kazenski pregon prevzeli nemški organi kazenskega pregona.

22 Senat predložitvenega sodišča pa pri takem postopanju vidi veliko nevarnost za učinkovitost kazenskega pregona. Če je zaradi možnosti lastnega kazenskega pregona, določene v členu 7(2), točka 2, StGB, že vnaprej nedopustna izročitev državljana Unije iz Nemčije tretji državi, tudi izdaja naloga za prijetje zaradi izročitve ne bi prišla v poštev. Kajti člen 15 IRG določa:

1. Po prejetju prošnje za izročitev se lahko za obdolženca odredi izročitveni pripor, če [...]

2. Odstavek 1 ne velja, če se izročitev že vnaprej zdi nedopustna.

23 Po drugi strani v tej fazi postopka tudi ni mogoča izdaja nacionalnega nemškega naloga za prijetje, saj je zanj potreben utemeljen sum storitve kaznivega dejanja (člen 112(1), prvi stavek, Strafprozessordnung; nemški zakon o kazenskem postopku, StPO), ki se mu lahko pritrudi le na podlagi presoje dokazov, zbranih proti obdolžencu. Za njihovo pridobitev bi morali nemški organi tretji državi prosilki ponuditi prevzem pregona oziroma ji posredovati pobudo, naj to predlaga. Obstaja skrb, da bi obdolženec za to potreben čas, v katerem ukrepi, ki bi zagotovili izvedbo postopka, niso možni, izkoristil za nadaljnji beg in se s tem (ponovno) izognil kazenskemu pregonu.

24 Senat predložitvenega sodišča zato sprašuje:

Ali je država članica, ki jo je tretja država zaprosila za izročitev državljana Unije, na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije z dne 6. septembra 2016 v zadevi Petruhhin (C-182/15) dolžna zavrniti izročitev in sama prevzeti kazenski pregon, če ji to omogoča njeno nacionalno pravo?

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT